

Luonnonsuojelulain 77 §:n mukainen päätös koskien erityisesti suojeltavan lajin tärkeän esiintymispaikan rajaamista

Tilanumero ja omistajat

Kiinteistö: 322-494-1-18 Östra Dalsbruk
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-492-1-651 Norra Dalsbruk
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-492-1-556 Dahlsskogen
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-492-1-19 Dragsedet
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-494-1-281 Grophage-skogen
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-492-1-624 Kommunens
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-492-1-285 Hälsostation
Omistaja: Kemiönsaaren kunta

Kiinteistö: 322-494-1-171 DALBERGA
Omistaja: Bostads Ab Dalberga

Kiinteistö: 322-492-1-551 Dahlsbyskogen
Omistaja: Föreningen Konstsamfundet r.f

Kiinteistö: 322-494-1-9 Hertsböle
Omistaja: Föreningen Konstsamfundet r.f

Kiinteistö: 322-494-1-30 Berghem
Omistaja: Kari Lähteinen

Kiinteistö: 322-494-1-31 BERGLID
Omistaja: Karl Nyman

Kiinteistö: 322-492-1-359 Merituuli
Omistaja: Simona Krumins

Kiinteistö: 322-492-1-471 Västra Vinkelvillan
Omistaja: Barbro Sulonen, Elmer Sulonen

Kiinteistö: 322-492-1-620 GamlaSjukhuset
Omistaja: Marina Askolin

Kiinteistö: 322-494-1-187 TRÄSKBYGGNINGEN II

Omistaja: Lars Sjöholm, Monika Sjöholm

Asia

Päätös erityisesti suojeltavan ja erittäin uhanalaisen lajin vuorimunkin (EN) tärkeän esiintymispaikan rajaamiseksi Kemiönsaaren Taalintehtaalla yhteensä 6,52 hehtaarin alueella.

Laji

Vuorimunkki on erittäin uhanalainen (EN) kalliokedoilla esiintyvä kasvilaji, joka on herkkä ympäristön muutoksille ja vaatelias kasvupaikkansa suhteen. Vuorimunkin uhanalaisuuden syiksi on määritetty avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen ja kaivannaistoiminta. Suomessa vuorimunkin luontaiset esiintymät keskittyvät Etelä-Suomen kallioseuduille, varsinkin rapakivialueille.

Vuorimunkki kasvaa ohutkunttaisella maalla avoimilla ja paahteisilla kallioilla ja kivikoilla. Kasvupaikat ovat usein vesistöjen lähellä sijaitsevia etelänpuoleisia kallioita ja rinteitä. Vuorimunkki on helppo tuntea pallomaisista vaaleansinisistä kukinnoistaan, joiden alapuolella varsi on pitkälti lehdetön. Laji kuuluu luonnonsuojelulain 77 §:ssä tarkoitettuihin erityisesti suojeltaviin lajeihin.

Alue ja vuorimunkkihavainnot

Kemiönsaaren Taalintehtaan erityispiirteenä ovat merelle päin avautuvat avoimet kalliorinteet, jotka ovat paahteisuuden ja mereisyyden ansiosta lajistollisesti merkittäviä elinympäristöjä. Kallioille on syntynyt laaja ketokokonaisuus, jossa on muiden huomionarvoisten lajien lisäksi Suomen suurin vuorimunkkiesiintymä.

Ensimmäinen dokumentoitu vuorimunkkilöytö on vuodelta 1853 ja 1900-luvulla näytetietoja on lähes joka vuosikymmeneltä. Vuoden 2011 luontoselvityksessä (Faunatica Oy) todetaan, että vuorimunkkien suuri määrä Taalintehtaalla on huomionarvoista koko maan mittakaavassa.

Tarkemmin Taalintehtaan vuorimunkkeja on inventoitu vuosina 2014, 2019 ja 2024. Inventoitujen vuorimunkkien määrä on kasvanut joka inventointikerralla. Vuonna 2024 kukkivia yksilöitä löytyi 23 esiintymispaikalta yhteensä 7445. Kasvupaikat ovat niin lähellä toisiaan, että niitä voi käsitellä yhtenä esiintymänä. Näin ollen Taalintehtaan esiintymä on selvästi Suomen suurin. Se on myös maamme lounaisin esiintymä ja yksi harvoista meren rannalla tavatuista kasvupaikoista.

Umpeenkasvu, kuluminen, rakentaminen ja vieraslajit ovat suurimpia vuorimunkkiesiintymien uhkia Taalintehtaalla. Umpeenkasvua ja vieraslajien leviämistä on pyritty estämään hoitotoimilla. Kemiönsaaren kunnan omistamilla alueilla sijaitsevia vuorimunkkiesiintymiä on hoidettu vuosina 2022 ja 2023 osana "Taalintehtaan niittyverkoston hoito"-hanketta, jolle oli saatu rahoitus ympäristöministeriön Helmi-ohjelmasta. Noin 87 % Taalintehtaan vuorimunkeista oli hoitotoimien piirissä.

Kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus on kuullut hallintolain 34 §:n mukaisesti kiinteistöjen omistajia, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Liikenne -vastuualuetta sekä Grophagen's enskilda väg -yksityistien yhteyshenkilöä. Kemiönsaaren kunta ja Liikenne -vastuualue ilmoittivat, ettei heillä ole lausuttavaa asiasta. Muut kuultavat tahot eivät toimittaneet vastineita määräaikaan mennessä. Kuulemiskirjeet lähetettiin saantitodistuksilla ja jos kirjetä ei noudettu, lähetettiin se vielä uudestaan. Kuulemista ei pystytty toteuttamaan kiinteistöillä 322-494-1-31 BERGLID ja 322-492-1-359 Merituuli, sillä kuulemiskirjeitä ei noudettu.

Määräykset, joita asia koskee

Vuorimunkki on luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 8 §:n mukaisesti liitteessä 6 mainittu erityisesti suojeltava laji. Erityisesti suojeltaviksi on säädetty sellaisia uhanalaisia lajeja, joiden riski hävitä luonnosta on vähintäänkin hyvin korkea tai joilla on hyvin vähän esiintymispaikkoja.

Luonnonsuojelulain 77 §:n mukaan ELY-keskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Jos esiintymispaikka myöhemmin menettää merkityksensä, voi ELY-keskus lakkauttaa esiintymispaikan suojelun.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös

Luonnonsuojelulain 77 §:n 1 momentissa tarkoitetun erityisesti suojeltavan lajin vuorimunkin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan rajat on määriteltä tämän päätöksen liitekartoissa. Taulukossa 1 on esitetty alueiden nimet, koot, kiinteistöt, joiden alueelle esiintymä sijoittuu, sekä vuorimunkkihavaintojen määrä eri inventointivuosina.

Taulukko 1. Tietoja esiintymistä.

Esiintymän nimi	Koko (ha)	Kiinteistö(t)	Yksilömäärä 2014	Yksilömäärä 2019	Yksilömäärä 2024
1 Dragsfjärden	0,48	322-492-1-551	-	-	364
2 Hasselbacksbergen	0,29	322-492-1-556 322-492-1-19	101	103	271
3 Spikisbergen	0,51	322-492-1-19	5	48	193
4 Vaktkojsbergen W	1,37	322-492-1-19	70	260	908
5 Vaktkojsbergen E	0,7	322-492-1-19	176	253	620
6 Sabbelsvägen 33	0,06	322-492-1-19 322-492-1-624 322-492-1-359	61	63	142
7 Tordalen E	0,21	322-492-1-556	23	117	152
8 Sjukhusbacken	0,14	322-492-1-471 322-492-1-19 322-492-1-285 322-492-1-620	47	74	177
9 Norrbacksberget E	0,07	322-492-1-651 322-494-1-18	0	7	53
10 Lilla Masungsträsket W	0,16	322-494-1-18	84	98	264
11 Änkornas Berg	0,73	322-494-1-18 322-494-1-187	183	1285	1588
12 Högbergen	0,15	322-494-1-9	10	17	37
13 Öljan W	0,22	322-494-1-18	122	367	449
14 Öljan E	0,07	322-494-1-18	32	120	168
15 Dalberga	0,31	322-494-1-18 322-494-1-171	35	193	1042
16 Grophagen W	0,39	322-494-1-281 322-494-1-30 322-494-1-31	126	161	393

17 Grophagen E	0,38	322-494-1-9	-	-	165
18 Sandudden	0,28	322-494-1-9	91	136	331

Tällä päätöksellä vuorimunkin esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin nojalla kielletty. Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että seuraavat toimet alueella saattavat hävittää tai heikentää erityisesti suojeltavan lajin, vuorimunkin, säilymiselle tärkeän esiintymispaikan:

- rakennusten, rakennelmien tai teiden ja polkujen rakentaminen
- alueen peittäminen
- maa-aineksen otto
- istutusten tekeminen
- alueen luontaisen kasvillisuuden hävittäminen.

Lajin esiintymispaikkaa voidaan hoitaa maanomistajan toimesta tai suostumuksella Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (valtion luonnonsuojeluviranomaisen) hyväksymällä tavalla. Hoitotoimina voivat tulla kyseeseen mm. vieraslajien sekä umpeenkasvua aiheuttavien kasvilajien poisto ja paksukunttaisten kasvupaikkojen kuorinta.

Perustelut

Vuorimunkki on erityisesti suojeltava laji, jolle voidaan tehdä luonnonsuojelulain 77 § mukainen tärkeän esiintymispaikan raja. Lisäksi vuoden 2022 kiireellisesti suojeltavien lajien neuvotteluissa todettiin tarve arvioida vuorimunkin suojelutarve.

Taalintehtaalla on Suomen suurin ja lounaisin ja siten lajin esiintymiselle erityisen tärkeä vuorimunkkiesiintymä. Osaa Kemiönsaaren kunnan alueella sijoittuvista esiintymistä on jo hoidettu ja suojeltu kaavoituksella, mutta kaikkien erillisten esiintymien säilymisen varmistamiseksi päätös on perusteltu. Vuorimunkin esiintymispaikkoja uhkaavat mm. rakentaminen ja vieraslajit.

Kuulemisessa ei ole tuotu esille päätökseen vaikuttavia näkökulmia.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 77 §, 111 §, 121 §

Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 8 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 34 §

Päätöksen täytäntöönpano

Luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin mukaan esiintymispaikan hävittämis- tai heikentämiskielto tulee voimaan, kun Varsinais-Suomen ELY-keskus (luonnonsuojeluviranomainen) on päätöksellään määritellyt tärkeän esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Korvausvelvollisuus

Jos luonnonsuojelulain 77 §:n nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määrittämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista. Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehdoista toteuttamistavasta ei

päästä sopimukseen, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta.

Merkitseminen kiinteistörekisteriin

Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistörekisteriin.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Päätös on annettu tiedoksi maanomistajille todisteellisesti saantitodistuksella ja muille tiedoksisajille tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Liite 1. Rajauspääätöskartat

Liite 2. Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Suomen metsäkeskus kirjaamo@metsakeskus.fi

Varsinais-Suomen liitto kirjaamo@varsinais-suomi.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Kemiönsaari kimitoon@kimitoon.fi

SLL Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi

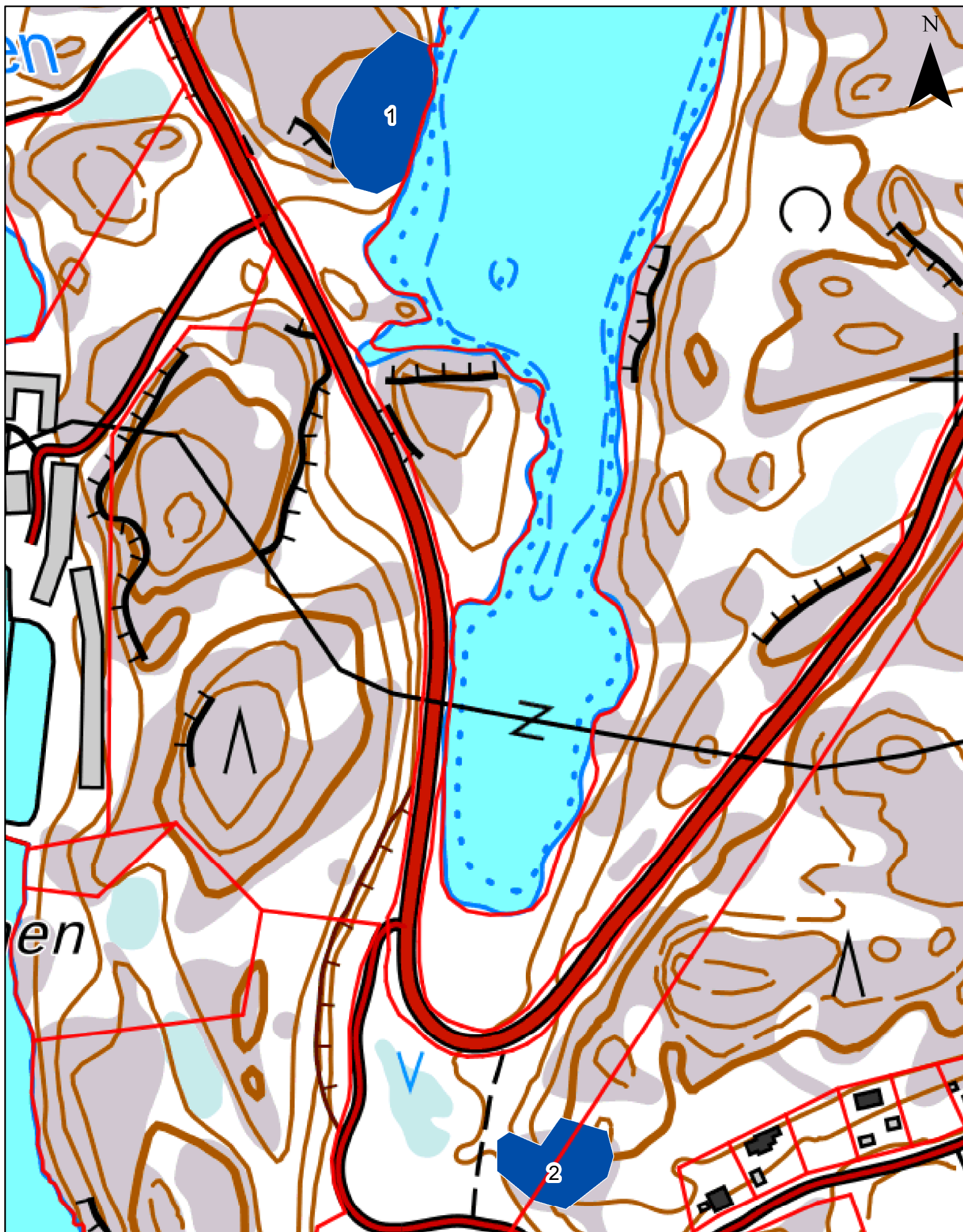
Tapiola Varsinais-Suomi—Satakunnan ry. info@tapiolary.com

Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi

Liite 1. Rajauspäättöskartat

1 Dragsfjärden & 2 Hasselbacksbergen

Selite

 Vuorimunkin tärkeät esiintymispaikat

100 50 0 100 Metriä

Koordinaattijärjestelmä: EUREF FIN TM35FIN

3 Spikisbergen, 4 Vaktkojsbergen W,
5 Vaktkojsbergen E & 6 Sabbelsvägen 33

90 45 0 90 Metriä

Selite

 Vuorimunkin tärkeät esiintymispaikat

7 Tordalen E & 8 Sjukhusbacken

Selite

 Vuorimunkin tärkeät esiintymispaikat

9 Norrbacksbergen E, 10 Lilla Masungsträsket W,
11 Änkornas Berg, 12 Högbergen, 13 Öljan W,
14 Öljan E & 15 Dalberga

110 55 0 110 Metriä

Selite

Vuorimunkin tärkeät esiintymispaikat

16 Grophagen W, 17 Grophagen E & 18 Sandudden

100 50 0 100 Metriä

Selite

Vuorimunkin tärkeät esiintymispaikat

Tämä asiakirja VARELY/150/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/150/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 13.08.2025 08:57

Ratkaisija Aalto Tapio 13.08.2025 10:24

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.